

› Over het politieke landschap van Provincie Utrecht

› Over de uitkomst van het Kieskompas

De uitkomst in het Kieskompas is géén stemadvies. Gebruikers krijgen als uitkomst dan ook geen rijtje partijen waarmee hun antwoorden het meest overeenkomen. Bij Kieskompas laten we uw positie in het politieke landschap zien, ten opzichte van alle politieke partijen die zijn opgenomen in het Kieskompas. Door de stellingen te beantwoorden wordt de positie van gebruikers in het landschap bepaald. De politieke partijen zijn op dezelfde manier in het politieke landschap geplaatst. De positie in het politieke landschap laat zien hoe u en de partijen in de wereld staan. Dit doen we met een assenstelsel met twee dimensies: de horizontale as gaat over sociaaleconomische thema's (links-rechts) en de verticale as gaat over sociaal-culturele thema's (progressief-conservatief).

Na het beantwoorden van de stellingen kunnen gebruikers verder op onderzoek door bepaalde thema's aan of uit te zetten of door de bronnen van de partijen te bekijken bij 'Wat vinden de partijen'. Zo ziet men gelijk waarom een partij het ergens mee eens óf juist oneens is, zodat kiezers een doordachte politieke keuze kunnen maken. Onderzoek laat zien dat het Kieskompas veel gebruikers aanzet tot nadenken, terwijl minder vier procent aangeeft dat het gebruik van Kieskompas hun partijvoorkeur bepaald heeft.

› Het logaritme van Kieskompas

De positie in het politieke landschap van de partijen en van de invuller is geen simpele optelling van de antwoorden van de stellingen. Ons 'logaritme' is als volgt. Eerst wijzen wij de stellingen toe aan een van de twee dimensies (links-rechts en conservatief-progressief). Vervolgens berekenen wij het gemiddelde van de antwoorden per dimensie. Die twee getallen bepalen de positie in het landschap.

Gebruikers kunnen vervolgens in tientallen combinaties van stellingen hun positie in het politieke landschap bekijken ten opzichte van partijen. Omdat kiezers niet alle thema's even belangrijk vinden kunnen ze eenvoudig de thema's kiezen die voor hen het meest relevant zijn bij het bepalen van de partijkeuze. Er zijn dus meerdere resultaten. En: van iedere stelling zijn alle partijposities te zien door een eenvoudige druk op de knop. Dat doen we ook voor transparantie: onafhankelijke wetenschappers doen uitgebreid onderzoek naar de positionering van partijen en schaling van stellingen.

› Over het bepalen van de dimensies van de stellingen

Het bepalen van de dimensie per stelling (rekenen we het antwoord mee op de links-rechts as of op de conservatief-progressief as?) gebeurt in drie stappen.

- 1) Gecondenseerde kennis. Kieskompas heeft al meer dan vijftien jaar ervaring met het maken van stemhulpen. Sinds onze oprichting in 2006 hebben ruim 45 miljoen mensen in meer dan 40 landen een Kieskompas ingevuld. Door deze jarenlange ervaring in veel verschillende contexten kan het Kieskompas-team al een goede inschatting maken van de dimensie waarop een stelling zal laden.
- 2) Analyse van antwoorden van partijen met de teksten uit hun verkiezingsprogramma. Het Kieskompas-team analyseert de argumenten die partijen gebruiken bij het beantwoorden van de stellingen. Daarbij wordt gekeken in hoeverre de argumenten van partijen aansluiten bij de verwachte dimensie.
- 3) Onderzoek onder kiezers. Via panelonderzoek onderzoeken wij hoe kiezers de stellingen beantwoorden. Door het uitvoeren van een factoranalyse kan gecontroleerd worden of kiezers de

stellingen beantwoorden als een sociaaleconomisch thema (links-rechts) of als een sociaal cultureel dilemma (conservatief-progressief).

Zo worden alle stellingen in het Kieskompas geschaald, met één uitzondering. Zo heeft onderzoek aangetoond dat het 'referendumvraagstuk' op geen van deze dimensies aansluit, waardoor besloten is om deze buiten de berekening te laten. Wel kan iedereen gewoon het antwoord van de partijen zien.

› Over het bepalen van de richting van de stellingen

De combinatie van de stellingen in een Kieskompas is een uitgebalanceerd en doordacht geheel. De stellingen zijn niet alleen verdeeld over de twee dimensies, maar ook variëren de stellingen in de 'richting' waarin ze geformuleerd zijn. Sommige zijn links geformuleerd, andere rechts. Zo ook met conservatief en progressief geformuleerde stellingen. Zo kunnen we er voor zorgen dat er een goede variantie en balans is in de ladingen van de stellingen en een heel breed politieke discours in het Kieskompas is opgenomen. Ook deze formuleringen testen we in onderzoek onder kiezers, want een bijvoorbeeld links geformuleerde stelling kan iets anders betekenen als je deze stelling ineens rechts formuleert. Dus niet alleen het bepalen van de dimensies van de stellingen, maar ook de formulering van de stellingen is een hele delicate aangelegenheid. Die stellingen testen we ook op ons panel en doen wetenschappelijk onderzoek met verschillende universiteiten en onderzoekers om de beste kwaliteit stellingen te garanderen. Een voorbeeld van een onderzoek naar stemhulpen vindt u hier:

[https://pure.uva.nl/ws/files/32971062/4. Effecten van online stemhulpen.pdf](https://pure.uva.nl/ws/files/32971062/4_Effecten_van_online_stemhulpen.pdf)

› Definitie dimensies: Links/Rechts & Conservatief/Progressief

› Wat is links?

Voor linkse partijen staat een belangrijke rol voor de overheid in de economie centraal. Linkse partijen benadrukken dat de overheid zorg moet dragen voor haar burgers, ook op sociaal en economisch terrein. Herverdeling en sociale zekerheid zijn hierin belangrijke begrippen. Linkse partijen benadrukken bijvoorbeeld het belang van financiële ondersteuning voor burgers bij ziekte of werkloosheid. Ook pleiten zij voor economische herverdeling van welvaart door middel van belastingen. Daarnaast bepleiten linkse partijen over het algemeen een belangrijke rol voor de overheid voor wat zij zien als publieke taken, zoals de zorg of het openbaar vervoer.

› Wat is rechts

Voor rechtse partijen staat een bescheiden rol van de overheid op economisch terrein centraal. Rechtse partijen willen burgers meer vrijheid geven en willen de bemoeienis van de overheid met het economische leven beperken. Economische vrijheid is voor rechtse partijen dan ook een belangrijk begrip. Rechtse partijen pleiten voor lage(re) belastingen en hebben - over het algemeen - meer vertrouwen in de werking van de vrije markt dan in overheidsingrijpen. Bijvoorbeeld vanuit het idee dat zaken dan meer efficiënt worden georganiseerd. Rechtse partijen benadrukken dan ook het belang van het verminderen van regelgeving in het economisch leven. Daarnaast pleiten zij voor een belangrijkere rol voor private ondernemingen wat betreft voorzieningen zoals het openbaar vervoer.

› Wat is conservatief?

Conservatieve partijen hechten veel waarde aan tradities en instituties, zoals de kerk, het gezin en het verenigingsleven. In ethische kwesties hechten conservatieve partijen minder belang aan persoonlijke vrijheden, maar zijn eerder geneigd om het belang van de gemeenschap te benadrukken. Ze staan vaak sceptischer tegenover verandering en geloven in een overheid die krachtig optreedt om de orde en

stabiliteit van de gemeenschap te waarborgen. Conservatieve partijen zijn vaak minder enthousiast over duurzaamheidsmaatregelen en immigratie. Wat betreft de afweging tussen milieu en economie kiezen conservatieve partijen vaak voor de economie.

› Wat is progressief?

Progressieve partijen staan vaak voor verandering van de samenleving. Progressieve partijen en beleid richten zich vaak op gelijke rechten en kansen voor alle mensen, het aanpakken van uitdagingen op het gebied van milieu. Progressieve mensen geloven in de verantwoordelijkheid van de overheid om de samenleving en haar burgers te beschermen en te ondersteunen. Zo staan deze partijen – bijvoorbeeld - in principe niet negatief ten opzichte van immigratie. En in de afweging tussen het milieu of de economie kiezen progressieve partijen vaker voor het milieu.

› De stellingen en schalingen in Utrecht

Er moeten meer woningen worden gebouwd, ook al verdwijnt er dan groen buitengebied	Rechts
Er moeten meer windmolens in de provincie Utrecht komen	Progressief
De meest milieuvervuilende bedrijven moeten weg uit de provincie Utrecht, ook al gaat dat ten koste van werkgelegenheid	Links
Om de uitstoot van stikstof te verminderen mag de provincie boeren gedwongen uitkopen	Progressief
Om boeren te beschermen moet de provincie zich verzetten tegen het landelijke stikstofbeleid	Conservatief
De provincie Utrecht moet zich verzetten tegen de komst van extra asielzoekerscentra	Conservatief
De provincie moet meer ruimte maken voor fietsers, ook als auto's dan minder goed kunnen doorrijden	Progressief
De provincie moet ervoor zorgen dat naar kleine dorpen vaker een bus rijdt, ook al moet de provinciale wegenbelasting daarvoor omhoog	Links
De provinciale wegenbelasting moet worden verlaagd, ook al moet de provincie daardoor bezuinigen	Rechts
Bij belangrijke besluiten moet de provincie een referendum houden	Geen schaling
De provincie moet toestaan dat mensen permanent in een recreatiewoning kunnen wonen	Rechts
In de provincie Utrecht mogen nieuwe bedrijventerreinen komen, ook al verdwijnt er dan groen buitengebied	Rechts
De provincie moet de komst van grote distributiecentra tegenhouden, ook als hierdoor banen verloren gaan	Links
Om zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken, mogen zonnepanelen ook op weilanden worden geplaatst	Progressief
In de provincie Utrecht mag een kerncentrale komen	Rechts
Om de aanschaf van een elektrische auto aantrekkelijker te maken, moet de provincie extra inzetten op het plaatsen van openbare laadpalen	Progressief
In de provincie Utrecht is geen ruimte voor de wolf	Conservatief
De provincie moet bestaande natuurgebieden uitbreiden, ook al verdwijnt er dan landbouwgrond	Progressief
Als gemeenten onvoldoende statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) huisvesten, moet de provincie ingrijpen	Progressief
De maximumsnelheid op provinciale wegen moet op veel meer plekken worden verlaagd van 80 naar 60 km per uur	Progressief
De provincie moet extra geld investeren in het openbaar vervoer, ook al is er dan minder geld voor het autoverkeer	Progressief
Provinciale wegen mogen worden uitgebreid met extra rijstroken, ook al verdwijnt er dan groen	Conservatief

Als gemeenten onvoldoende sociale huurwoningen bouwen, moet de provincie hen dwingen dit te doen	Links
De provincie moet vaker opkomen voor de belangen van boeren, ook als dit leidt tot schade aan de natuur	Conservatief
De provincie moet bezuinigen op kunst en cultuur	Rechts
Als gemeenten onvoldoende duurzame energie opwekken, moet de provincie deze gemeenten dwingen dit te doen	Progressief
Om natuurgebieden (zoals de Vinkeveense Plassen en de Utrechtse Heuvelrug) te beschermen, mag recreatie daar worden beperkt	Progressief
Inwoners met een laag inkomen moeten gratis gebruik kunnen maken van provinciaal streekvervoer, ook al kost dit de provincie geld	Links
De provincie moet zich inzetten voor het verbieden van de A27, ook al moeten daarvoor bomen bij bos Amelisweerd gekapt worden	Conservatief
Er moeten zoveel mogelijk woningen gebouwd worden in polder Rijnenburg, ook als op deze plek dan geen duurzame energie opgewekt kan worden	Conservatief